

Kimden Yanayız

– redfer · 24 Temmuz 2024

KİMDEN YANAYIZ ?

"İyiliğin kaynağı sınırsız merhamet sahibi olan Rabbimizdir. O mutlak iyidir. Mutlak, sınırsız, sonsuz iyi O'dur. "

Kur'an'ın hedeflediği insan tipi sadece iyi olan ve iyiliği kendinde kalan bir insan tipi değildir. Kur'an, iyiliği özümseyip kendi nefsinde yaşamış olan ve iyiliğini başkalarına taşıyan iyilerden olmamızı ister. Evet, imanlı olmak, İmanla dolmak önemlidir. Ancak önemli olan yüreklere dolan imanın coşkunu bir şekilde taşıyıp davranışlara yansımadır.

Yüreği sevgi dolu olmak yeterli değildir, asıl olan bu sevginin yüreklerden taşıyıp çevreye yansımadır. Helalinden mal kazanmak önemlidir, ama daha önemlisi helalinden kazanılan malların infak edilerek zekat, sadaka, hayır, hasene, infak olarak ihtiyaç sahiplerine saçılmasıdır.

İyilik, varlığın esasıdır, temelidir, özüdür; varlığın kuvveti, cevheri, enerjisidir. İyilik varoluşun, vicdanın temel değeridir. Ölçümüz, amacımızdır. İyilik bozulmamış insanın vicdanında varoluş cevheri olarak vardır, var olmalıdır.

İyilik ,en ideal insanın tarihsel örnek ve pratiğidir. Değil mi ki, ten renklerimiz farklı olsa da terimiz

aynıdır. Göz renklerimiz farklı olsa da gözyaşımız aynıdır.

Hangi inanişsa sahip olursa olsun her insanın varlık derinliğinde ona anlam ve hayat kazandıran işte o öz, o cevherdir. İlahi rabitası tartışmasız bu cevher bütün bir insanlığın benimseyeceği ortak iyilik zeminini oluşturur, oluşturacaktır.

Önemli olan imanın, iyiliğin, sevginin, variyetin biriktirilip depolanması değil; bunların yerli yerince kullanılması, bunların hayata yansımaları ve gidişata yön vermesidir. Onun için Kur'an, inandık demekle işin bitmeyeceğini ve inandık diyenlerin imanlarında sadâkat sınavına tâbi tutulacaklarını haber verir: "Sizden önce gelenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla beraber mü'minler: «Allâh'ın yardımını ne zaman?» diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı; iyi bilin ki Allâh'ın yardımını şüphesiz yakındır. Bakara 2/214.

İyi olmak, iyi kalmak gittikçe zorlaşmaktadır. Kötülüğe odaklanmış, enerjisini kötülükten alarak dönen dünyada iyi olmak, iyi kalmak gittikçe zorlaşmaktadır.

Kötülük, bütün entelektüel, askeri, siyasi, ekonomik gücüyle iyiliği yok etmeye çalışmaktadır. İyilerin aklını, duygusunu, niyetini, tercihini, en nihayet bütün varlığını hedef alan, açık, örtük, kanlı, kirli bir savaş amansızca sürmektedir.

Bir yandan tür olarak başkalaşarak tuhaf bir varlığa dönüştürülen diğer yandan bu tuhaf varlığa özendirilen diğer insanlara iyilik, eskimiş, köhnemiş, modası geçmiş, gözden düşmüş, manası, albenisi kalmamış değer olarak telkin edilmektedir.

Doyumsuz azgınlığından başka ne bir sınır ne bir değer tanıyan tanrısız, dinsiz, imansız bu ideoloji, doğrudan insan varlığını, insan onurunu, fıtratını yok etmeyi amaçlamaktadır.

Kötülük, yaratılışımızdan bu yana, bu boyutta, bu dehşette evrensel yaygınlık kazanmamış, fesada, bozgunculuğa ayarlı ideolojik içeriğini bu kadar etkin, yaygın kuramamış olmalıdır.

Görsel ve yazılı medya, ekranlar, vitrinler, spotlar, afişler, reklamlar, sokaklar, eğitim sanat, kültür kurumları, eğlence merkezleri gibi daha birçok araç, düzen ve düzenekle küresel egemenliğini kurmuş gözükmektedir. Bütün bir insanlık yalana teslim. Bütün bir insanlık yanlışa, kötülüğe, hiçliğe, saçmalığa, anlamsızlığa teslim.

İyiler sanat, siyaset, düşünce zeminlerinde seslerini çıkarmakta, itirazlarını yapmakta, tezlerini, çağrılarını ortaya koyabilmekte midir? Fert veya birlik olarak kötülüğe karşı kalemleriyle, kelimeleriyle, söylem ve eylemleriyle direnebilmekte midir?

Kim bilir belki de kötülerin sesinin bu kadar yüksek çıkması iyilerin sessiz kalmasındandır. İyilik ve kötülük arasında çok net bir ayrışmayla süren savaşta iyinin, iyilerin safında yer almamızın ilk ve en önemli gerekçesi insan olmamızdır. Çünkü bütün politik, ekonomik çıkar hesaplarının üstünde, fevkinde en yüksek idea olarak iyilik, varlığın ontolojik kodu, temel, evrensel değeridir.

İyi olmak, iyiliğe ermek için önce iman gerekir, hem de bütün esaslarıyla iman etmek. Ardından Yüce Allâh'ın sevgisiyle ve O'nun rızasını kazanmak için ihtiyaç sahiplerine yardım etmek, namaz ve zekat gibi ibadetleri yerine getirmek, sözünde durmak ve barışta savaşta sabretmek gereklidir. Allâh'ın hakları ile mahlukatın hakları birlikte ve içiçe sayılır. Kamil manada iman ve namazı gereği gibi ikame etme Yüce Allâh'ın hakkıdır. Toplumun zayıf kesimi ihtiyaç sahibi garibanlara yardım etme, zekat ve ahde vefa ise kulların haklarındandır. Zaten din, Allah'ın hakları ile kullarının haklarına riayet değil midir?

Allah'ın hakları ile kullarının haklarını da birbirinden kesin hatlarıyla ayırmak mümkün değildir. Zira her şeyden önce mahlakatın haklarına riayet etmeyi emreden Yüce Allah'tır. Dolayısıyla bir kul hakkını çiğneyen kimse, aynı zamanda o konudaki Yüce Allah'ın emrine de karşı gelmiş olur. Sözgelimi zina ve hırsızlık kul hakkına tecavüzdür. Ama bu cürümleri işlemek aynı zamanda zina ve hırsızlığı yasaklayan Yüce Yaratacının emrini çiğnemektir.

Benzer şekilde zekât vermeyi ihmâl eden bir kimse, malındaki ihtiyaç sahiplerinin haklarını gasbetmiş olduğu gibi; Yüce Allâh'ın zekatı verin emrine de karşı gelmiş, yani hem kul hakkını hem de Allah hakkını çiğnemiş olur. Benzer şekilde Yüce Allâh'ın hakkı olan namazı ikame eden bir kimse, ahlaksızlık ve münkerden de kendisini koruyarak kulların haklarına da riayet etmiş olacaktır. Çünkü gerçek namaz, sahibini her türlü ahlaksızlık ve kötülükten koruyacaktır. Onun için din, haklara riayet etmektir, haklar ise birbiriyle içiçedir.

İyiliğin şu bilinen tarzda politikası olmaz. Hesabı olmaz. Basit, bayağı hesaplar, gündelik kaygılar, manasız koşturmalar, moda zevkler, geçici ilgiler, konjonktürel yönelişlerle, varlığımızın güzelliği gölgelense de, iyilik duygusu bütün bu katları, mesafeleri aşıp geçen imanın gerçek hamlesidir. Varlık özümüzün en yüce yönelişi olarak iman, iyilikle yaşam biçimine dönüşür.

İyiliğin kaynağı sınırsız merhamet sahibi olan Rabbimizdir. O mutlak iyidir. Mutlak, sınırsız, sonsuz iyi O'dur.

Formel olarak tutun ki bir insan Allah'tan habersiz olsun; temizlik gibi, haya gibi ruhunda iyiliğe karşı bir kıpırtı varsa, ruhunun özlem ve heyecanına uyumlu ritim tutan kalbi iç sesiyle harekete geçiyorsa, o kişi senden benden iyi inanıyordur, senden benden daha ahlaklıdır, daha samimidir.

Evet, Kur'an, iç dünyanın İmarına önem verir. Bu meyanda yüzlerce ayet sağlam ve doğru bir imanın kalplerde kökleşmesini ister. Ancak Kur'an'daki pek çok ayet de bireysel ve toplumsal hayatın dinin

ölçülerine göre dizayn edilmesini ister. Bu yüzden biz dini yalnızca vicdanlara hapsedilmiş bir iman iddiasından yahut bireyin kendinde kalan davranışlardan ibaret göremeyiz.

Kutlu Nebi'nin insanlara hayırlı olanın insanların en hayırlısı olduğu şeklindeki kelamı, eylemde ve söylemde temel doğrumuz, doğrultumuz olmalıdır.

Ve yine bizlere ne mutlu ki, bu hususta sınır tanımaz bir milletlin evlatlarıyız. İyiliği evrenselleştirmiş bir kültürün, iyiliği yeryüzüne yaymış bir medeniyetinin duruma göre varisleri, temsilcileri ,öncüleriyiz. Son tahlilde biz bir iyilik birliğinin, iyilik yolunun, iyilik milletinin, iyilik hareketinin, iyilik medeniyetinin, iyilik dininin mensuplarıyız.

Elimizle, dilimizle, kalbimizle, bütün imkanımızla iyilik. İnsanlara dillerini, dinlerini, renklerini sormadan iyilik. Eylemle, söylemle, felsefede, yaşayışta, yardımlaşmada, hayatın her anında, alanında iyilik.

Bazıları böyle bir din anlayışını dayatmaya çalışsa da, dini vicdanlara yahut bireysel hayata hapsedmeye çalışsa da İslam, böyle bir anlayışı tasvip etmez. Gönül dünyasının imarıyla işe başlayan din, sosyal hayatın inşa ve ihyasıyla Ümmet bilincinin oluşmasını ister. Peygamberimiz aleyhisselamın yirmi üç yıllık tevhid mücadelesine baktığımız zaman, onun önce bireyi inşa etmekle işe başladığını, ancak bireyleri yetiştirmekle kalmayıp Medine'de İslam'ın sosyal ve siyasi alandaki hakimiyetini kurarak vazifesini tamamladığını görürüz.

İnsanımızın iyilik yapmayı hayatın ve düşüncenin merkezine koyan duyarlıkla hayırlarda yarışma çabası, her türlü takdir ve övgünün fevkindedir. Kaybedeni, zararlı çıkanı olmayan bu yarışta, tereddüt etmeksizin ' Ben de varım' diyerek öne çıkanlar, evvela Allah ve hakikat nezdinde ödüllendirilecektir.

İyi Olmak İçin...

Burada bir fikir vermesi açısından Kur'an'ın en kapsamlı ayetlerinden biri sayılan Birr ayetine kısaca değinmek istiyoruz. Peygamberimize sorulan iyilik nedir sorusu üzerine inen bu ayet hakkında Peygamberimiz: "Her kim bu ayet ile amel ederse, imanını kemale erdirmiş olur." buyurmuştur. Ayet şöyledir:

"Yüzlerinizi doğudan yana ve batıdan yana çevirmeniz iyi olmak demek değildir; lâkin iyi olan, Allâh'a, âhiret gününe, meleklerle, Kitab'a, peygamberlere inanan, O'nun sevgisiyle, yakınlarına, yetimlere, düşkünlere, yolculara, yoksullara ve köleler uğrunda mal veren, namaz kılan, zekat veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler, zorda, darda ve savaş alanında sabredenlerdir. İşte onlar doğru olanlardır ve sakınanlar ancak onlardır." Bakara 2/177.

Ayet, kıblenin değişmesini dillerine dolayan Kitab Ehline cevap vererek başlamaktadır. Onlara, dinin bir tarafa yönelmekten, yalnızca şeklî bir kısım ibadetleri yerine getirmekten ibaret olmadığını hatırlatarak

başlıyor. Asıl olan güçlü bir iman ve iman gereği salih amelleri işlemektir.

İyilik, bizim için varoluşsal bir mecburiyettir, hayatımızın asıl gayelerinden biridir. Durum böyle olunca iyilik sosyal yarar ve yansımalarından önce varlık amacının üst ideali, üst anlamıdır. Varsak ve yaşıyorsak iyiyiz, iyi olmak zorundayız.

Varsak ve yaşıyorsak bin nimete erdirileceğiz, bin imkana kavuşacağız demektir. Varsak ve yaşıyorsak ümit vardır, ümitle birlikte esenlik, serinlik, güzellik ve zenginlik vardır. 'Ümitsizliğin ardında nice ümitler, karanlığın ardında nice güneşler vardır...'

Dünya ve ahirette gerçek anlamda kazanacak ve kurtuluşa erecek olanlar da bu mü'minlerden başkası değildir. Nitekim dürüstlikle ilgili bir nebevî müjde şöyledir: "Doğruluğa sınıksız sarılız. Çün-kü doğruluk (sıdk) birr'e (iyiliğe) götürür. Birr ise cennete götürür. Kişi, doğ-ru söylemeye devam edip doğruyu araştırıp durursa sonunda Allah katında sıddık diye yazılır."

O halde iyiliklerimizi ve iyilerimizi çoğaltmalıyız. Yeryüzünde iyilik ve iyiler hâkim olsun diye koşturmamızla yetinmemeli, daha iyisini ve daha fazlasını yapmaya gayret etmeliyiz.

O yüce Peygamberin ümmeti olarak, büyük hedeflere doğru yol almalıyız. Bunun için de büyük düşünmeli, büyük hedeflere erişmek için gece gündüz çalışmalıyız. Unutmayalım ki şu sınav dünyası koşurma yeridir.

"Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete götürülürler. Oraya varıp da kapıları açıldığında, bekçileri onlara: «Selâm size, hoş geldiniz! Temelli olarak buraya girin» derler. Onlar: «Bize verdiği sözde duran ve bizi bu yere varis kılan Allâh'a hamdolsun. Cennette istediğimiz yerde oturabiliriz. Yararlı iş işleyenlerin ecri ne güzelmiş!» derler." Zümer 39/73-74.

redfer